

Färskt intryck

Text & bild • Zoltan Tiroler

Det var med spänning jag återkom till Kuba efter nästan två år. Hur skulle snacket gå inför de förändringar som är på gång och efter Kommunistpartiets kongress? Det började inte bra: första taxichauffören vi åkte med klagade på hur svårt livet var och hur mycket han måste jobba. Jag tänkte på de av mina bekanta som kör, eller har kört, taxi hemma i Sverige - ett tufft liv på marginalen.

Den bistra inledningen uppvägs mer än väl av entusiasmen vid demonstrationen i Havanna 16 april, årsdagen av USAs invasion i Grisbukten, firandet i själva Grisbukten några dagar senare av USAs militära nederlag och sedan den massiva uppslutningen på 1 maj-demonstrationen.

Partikongressen var nyss avslutad och jag tog upp den var jag kom åt. Någon var besviken för att politbyrån inte hade förnygrats mer, någon tyckte det var ovidkommande att inslaget av kvinnor och afrokubaner ökat så starkt i centralkommittén, någon hade väntat sig fler beslut och klarare besked om framtiden. Andra framhöll själva rådslagsprocessen fram till kongressen som det positiva. Någon ansåg att man måste vänta och ge det hela en chans, åtminstone till uppföljningen i januari 2012. Åsikterna spretade åt olika håll, men ingen överväldigande kritik och heller ingen överväldigande entusiasm. Mer avvaktan, folk vill se resultat, helst snabbt. Samtidigt finns givetvis en oro för konsekvenserna av att ransoneringskortet ska avskaffas.

Nybyggt i Cojimar

Men ingen kan förneka de materiella framsteg som gjorts sen jag sist var på Kuba. Varuutbudet har ökat, många privata bostadshus har renoverats och nya bostadsområden byggs. Många verkar ha fått det bättre och ökad köpkraft. 1990-talets svårigheter är redan historia. Flera kubaner

Stolt bartender med Che på armen.

framhöll den stora förbättring som skett när det gäller de så viktiga transporterna, både vad gäller lokal- som fjärrtrafik. Privatbilismen ökar också. I många fall är det franska Peugeot som körs av kubaner som arbetat utomlands. De kinesiska bilarna har dåligt rykte.

De som klagat mest på dagsläget är nog de som har mest att förlora på ett systemskifte a la USA. Bland dem finns en hel del "lösdrivare", som varken jobbar eller pluggar. De har kunnat hanka sig fram tack vare ransoneringskort som tillgodoser en stor del av matbehovet näst intill gratis, fri sjukvård o.s.v. En kuban, som arbetat i Colombia, kommenterade: "Den som inte jobbar i Colombia dör."

Andra har pengar och klagat ändå. Vi bodde bland annat hos två olika "Casa Particular", privata rumsuthyrare. Inget av de två paren som hyrde ut arbetade. De hade anställda som städade och serverade mat. I det ena fallet hade paret inte jobbat de senaste 14 åren, ända sedan de började hyra ut. De bor i en flott kåk med alla moderniteter. På innegården finns en bar och pool. De har bil. De klagade på att de inte kunde spendera sina pengar och att hela familjen inte kunde semestra utomlands samtidigt. Det senare kom vi fram till berodde mer på USA, dit de ville åka, än Kuba. Personer som dessa utgör de rikaste. Inkomstskillnaderna har ökat sedan 1990-talet, liksom orättvisorna. 80-talets jämlika samhälle pratar man om med nostalgi. De kan förlora på förändringarna som innebär att de måste börja betala ordentligt med skatt.

Bortsett från några negativa röster var intrycket mycket positivt. Alla uttrycker kritik och olika uppfattningar, men det finns ett grundmurat stöd för samhällskicket och de allra flesta är beredda att kämpa för det Kuba uppnått: självständighet, oberoende och socialism.